Socialstyrelsen

2026-10-14 Dnr: 8.9-29748/2026
8.9-31168/2026
8.9-31785/2026
8.9-31728/2026

Kunskapsstyrning för hälso- och sjukvården
Enheten för högspecialiserad vård
nhv@socialstyrelsen.se

Region Skåne,
katarina.bexelius@skane.se
Region Stockholm,
anders.ahlsson@regionstockholm.se
Region Uppsala,
daniel.nowinski@akademiska.se
Västra Götalandsregionen,
ann.ekberg.jansson@vgregion.se

Beslut om tillstånd att bedriva nationell högspecialiserad vård; viss vård vid trakealkirurgi

Beslut

Nämnden för nationell högspecialiserad vård (nämnden) bifaller Region Skånes (8.9-29748/2026), Region Stockholms (8.9-31168/2026), Region Uppsalas (8.9-31785/2026) och Västra Götalandsregionens (8.9-31728/2026) ansökningar om tillstånd att bedriva nationell högspecialiserad vård inom vårdområdet viss vård vid trakealkirurgi. Nämnden bifaller även Region Uppsalas och Västra Götalandsregionens ansökningar om tillstånd att bedriva den vård som avser undertillståndet för thorakal kirurgi. För tillstånden gäller de villkor som framgår av bilaga 1.

Tillstånden gäller tills vidare.

Detta beslut träder i kraft den 1 september 2027. Aktuell verksamhet ska påbörjas senast detta datum.

Nämnden avslår Region Skånes (8.9-29748/2026) och Region Stockholms (8.9-31168/2026) ansökningar om tillstånd att bedriva nationell högspecialiserad vård inom undertillståndet för thorakal kirurgi.

Ärendet

Region Skåne (8.9-29748/2026), Region Stockholm (8.9-31168/2026), Region Uppsala (8.9-31785/2026) och Västra Götalandsregionen (8.9-31728/2026) har inkommit med ansökningar om tillstånd att bedriva nationell högspecialiserad vård inom vårdområdet viss vård vid trakealkirurgi samt bifogat verksamhetsbeskrivningar som redovisar

verksamheternas förutsättningar att uppfylla de generella villkoren enligt Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2018:48) om nationell högspecialiserad vård och de särskilda villkoren för tillståndet.

Region Skåne har angett att vården ska bedrivas vid Skånes universitetssjukhus.

Region Stockholm har angett att vården ska bedrivas vid Karolinska universitetssjukhuset.

Region Uppsala har angett att vården ska bedrivas vid Akademiska sjukhuset.

Västra Götalandsregionen har angett att vården ska bedrivas vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

Socialstyrelsen har hämtat in ett yttrande från en särskild beredningsgrupp angående vilka regioner som ska beviljas aktuellt tillstånd. Beredningsgruppen består av två representanter från varje samverkansregion. Av beredningsgruppens yttrande framgår i huvudsak följande.

Beredningsgruppen bedömer utifrån ansökningshandlingarna att Region Skåne, Region Stockholm, Region Uppsala och Västra Götalandsregionen har förutsättningar att uppfylla de generella villkoren som framgår av 4 kap. Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2018:48) om nationell högspecialiserad vård. Vidare bedömer beredningsgruppen att dessa regioner även har förutsättningar att uppfylla sakkunniggruppens förslag till särskilda villkor för aktuellt tillstånd. Beredningsgruppen har inga kommentarer på de särskilda villkoren och föreslår att nämnden beslutar om dessa.

Beredningsgruppen föreslår att nämnden bifaller Region Skånes, Region Stockholms, Region Uppsalas och Västra Götalandsregionens ansökningar om tillstånd att bedriva aktuell vård. Vidare föreslår beredningsgruppen att nämnden bifaller Region Uppsalas och Västra Götalandsregionens ansökningar angående undertillståndet som avser thorakal kirurgi. Beredningsgruppen föreslår att nämnden avslår Region Skånes och Region Stockholms ansökningar om att bedriva vård vid undertillståndet.

Beredningsgruppen bedömer att de regioner som föreslås tilldelas tillstånd har bäst förutsättningar att bedriva och utveckla denna vård i framtiden.

Skälen för beslutet

Rättslig reglering

Enligt 7 kap. 5 a § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) krävs det tillstånd för att få bedriva nationell högspecialiserad vård. Den myndighet som

regeringen bestämmer får efter ansökan från en region besluta om ett sådant tillstånd. Tillståndet ska gälla tills vidare och vara förenat med villkor. Ett tillstånd får återkallas om villkoren för det inte längre är uppfyllda, om förutsättningarna för tillståndet har ändrats eller om tillståndshavaren begär det. Beslutet får inte överklagas.

Enligt 2 kap. 2 § hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) beslutar Socialstyrelsen efter ansökan från en region om tillstånd och villkor för att bedriva nationell högspecialiserad vård. Myndigheten beslutar också om återkallelse av ett sådant tillstånd.

Enligt 19 § förordningen (2015:284) med instruktion för Socialstyrelsen finns inom myndigheten ett särskilt beslutsorgan som benämns Nämnden för nationell högspecialiserad vård. Beslutsorganet ska fatta beslut om tillstånd och villkor för att bedriva nationell högspecialiserad vård samt om återkallelse av ett sådant tillstånd enligt 7 kap. 5 a § hälso- och sjukvårdslagen.

Enligt 4 kap. Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2018:48) om nationell högspecialiserad vård ska verksamheten uppfylla vissa generella villkor avseende bland annat samverkan, riskanalys och kontinuitetsplan, uppföljning och utvärdering samt forskning och utveckling.

I förarbetena till hälso- och sjukvårdslagen framhålls att nämndens beslut ska baseras på en bedömning av i viken mån en enhet uppfyller de krav som gäller för det aktuella tillståndet. Patientens bästa ska vara utgångspunkten vid beslutet (prop. 2017/18:40 s. 50 ff.).

Nämndens bedömning

Nämnden bedömer att de verksamheter som Region Skåne, Region Stockholm, Region Uppsala och Västra Götalandsregionen ansvarar för, har förutsättningar att uppfylla de generella villkoren som framgår av 4 kap. Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2018:48) om nationell högspecialiserad vård samt de särskilda villkoren som gäller för aktuellt tillstånd. Nämnden konstaterar att den särskilda beredningsgruppen bedömer att Region Uppsala och Västra Götalandsregionen har bäst förutsättningar att bedriva och utveckla vård avseende undertillståndet för thorakal kirurgi i framtiden.

Vid en sammantagen bedömning finner nämnden att Region Skåne, Region Stockholm, Region Uppsala och Västra Götalandsregionen bör beviljas tillstånd att bedriva nationell högspecialiserad vård inom vårdområdet trakealkirurgi. Vidare finner nämnden att Region Uppsala och Västra Götalandsregionen bör beviljas tillstånd att bedriva vård inom undertillståndet för thorakal kirurgi, och att Region Skåne och Region Stockholm inte bör beviljas tillstånd att bedriva vård inom undertillståndet för thorakal kirurgi. Vid denna bedömning har nämnden, utöver patientens

bästa, särskilt beaktat att de regioner som föreslås tilldelas tillstånd har bäst förutsättningar att bedriva och utveckla denna vård i framtiden.

Nämnden beslutar att

- Region Skånes, Region Stockholms, Region Uppsalas och Region Västra Götalandsregionens ansökningar om tillstånd att bedriva nationell högspecialiserad vård inom vårdområdet viss vård vid trakealkirurgi ska bifallas.
- Region Uppsalas och Västra Götalandsregionens ansökningar om undertillståndet för thorakal kirurgi ska bifallas.
- Region Skånes och Region Stockholms ansökningar om undertillståndet för thorakal kirurgi ska avslås.

Detta beslut får inte överklagas.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschefen Pär Ödman, ordförande, och de övriga ledamöterna Gilbert Tribo, samverkansregion Lund/Malmö, Marie Morell, samverkansregion Linköping, Janette Olsson, samverkansregion Göteborg, Robert Johansson, samverkansregion Stockholm, Emilie Orring, samverkansregion Uppsala/Örebro, Anna-Lena Danielsson, samverkansregion Umeå. Utredaren Anna Lord har varit föredragande.

Pär Ödman

Anna Lord

Bilaga 1

Generella villkor

Region Skåne, Region Stockholm, Region Uppsala och Västra Götalandsregionen ansvarar för att verksamheterna vid Skånes universitetssjukhus, Karolinska universitetssjukhuset, Akademiska sjukhuset och Sahlgrenska Universitetssjukhuset uppfyller de generella villkoren som framgår av 4 kap. Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2018:48) om nationell högspecialiserad vård.

Särskilda villkor

Region Skåne, Region Stockholm, Region Uppsala och Västra Götalandsregionen ansvarar för att verksamheterna vid Skånes universitetssjukhus, Karolinska universitetssjukhuset, Akademiska sjukhuset och Sahlgrenska Universitetssjukhuset uppfyller de särskilda villkoren för aktuellt tillstånd som framgår nedan.

Kritisk personalkompetens

Samtliga specialister/professioner i det multidisciplinära teamet ska ha specifik erfarenhet/kunskap/kompetens inom det definierade området:

- Specialist i öron- näs- och halssjukdomar
- Specialist i thoraxkirurgi
- Specialist i bild och funktionsmedicin
- Specialist i lungmedicin
- Specialist i anestesi och intensivvård
- Specialist i foniatri, röst- och talrubbningar
- Specialist i foniatri, röst- och talrubbningar alternativt specialist i öron-näs- och halssjukdomar med kunskap inom endoskopiska larynx- och trakealinterventioner inklusive stentinsättning, laserbehandling, dilatation med ballong med mera
- Logoped
- Sjuksköterska
- Undersköterska

Andra kompetenser eller förutsättningar för att vården inom det definierade området ska kunna bedrivas

- Fysioterapeut
- Dietist
- Specialist i patologi
- Specialist i plastikkirurgi
- Specialist i klinisk fysiologi

- Specialist inom onkologi
- Koordinator

Kritisk utrustning eller lokaler

- ECMO-behandling
- Avancerad postoperativ avdelning

Övriga villkor

- NHV-enheten ska organisera en regelbundet återkommande nationell multidisciplinär konferens (MDK)
- NHV-enheten ska bidra till att forskning inom det aktuella sjukdomsområdet bedrivs
- NHV-enheten ska verka för strukturerad uppföljning av vårdområdet, t.ex. genom kvalitetsregister
- NHV-enheten ska ansvara för överrapportering till remitterande enheter och upprätta individuella vårdplaner
- NHV-enheten ska följa upp patientrapporterade mått
- NHV-enheten ska verka för framtagandet av ett vårdprogram
- NHV-enheten ska samverka med angränsande vårdområden inom NHV såsom NHV avancerad esofaguskirurgi, NHV perifera luftvägsfistlar och NHV hjärtkirurgi på barn och ungdomar